מבצע חנוכה

כהלכה

◆ מדריך הלכתי למבצע חנוכה ◆

פתח דבר

ידוע הדבר ומפורסם הענין מה שהורה כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו פעמים רבות אודות מבצעי חנוכה אשר מטרתם לזכות את הרבים אחינו בית ישראל בכל מקום שהם, ולפרסם את השגחתו ית' בעולם והניסים שאירעו לאבותינו בימים ההם בזמן הזה, וכמידי שנה בשנה בימי החנוכה, יוצאים תלמידי התמימים ואנ"ש בכל קצוי תבל לקיים הוראה קדושה זו.

והנה אע"פ שהלכות חנוכה הינם מועטים בכמותם, אך פרטיהם מרובים ומורכבים עד למאוד, ונתעורר צורך גדול בקרב תלמידי התמימים אנ"ש והשלוחים לדעת את המעשה אשר יעשון, אשר על כן אנו אברכי הכולל "יושב אוהלים" השוכן בעיה"ת בית שמש בראשות הרה"ג מיכאל שלמה אבישיד שליט"א אזרנו מתננו והעלנו על מכבש הדפוס קובץ קטן הכמות אך רב האיכות ע"מ לסייע לכל אחד ואחד בכל מצב שהוא, לידע את דבר ה' זו הלכה, קובץ זה עבר את הגהתו של מוה"ר ראש הכולל שאף הוסיף מחידושיו ומפסיקותיו כיד השם הטובה עליו.

ומאחר שמטרת חיבור זה אינו אלא להקל ולסייע על העוסקים במלאכת הקודש – מבצע חנוכה, אשר על כן השתדלנו ככל יכולתנו לקצר בנימוקים על אף שארוכה מיני ים ורחבה היא מאוד, וכן בכתיבת ההלכות, העדפנו לסדר בסגנון דשאלה ותשובה כדי להקל עד כמה שניתן על הלומד למצוא את מבוקשו.

הקובץ מחולק לד' שערים בזה הסדר: שער א' - דיני הדלקת נרות חנוכה, שער ב' - פרטי דינים בהדלקות בחנויות ובתים, שער ג' - דיני הדלקת נרות חנוכה בבסיסי צבא, שער ד' – דיני הדלקות ציבוריות.

ויה"ר שע"י הוספה בשיא ה'שטורעם' בכל עניני מבצע חנוכה נזכה להאיר את כל העולם כולו ב"נר מצוה ותורה אור" ולהכין את העולם כולו לקבל פני משיח צדקנו ונזכה תיכף ומיד ממש לגאולה האמיתית והשלימה.

חברי המערכת

כתובת מייל להערות ותגובות:

elon.sroussi@gmail.com

שער א'

• אכילה לפני הדלקה •

שאלה: היוצא למבצעים לפני זמן ההדלקה לזמן ממושך האם יכול לטעום או לאכול משהו לפני שידליק?

תשובה: רשאי לאכול פירות וירקות או כל דבר שברכתו "שהכל" ככל שירצה, או אפילו פת או מזונות פחות מכביצה[1], ואם מעמיד לעצמו שומר שיזכיר לו ע"ד ההדלקה, יכול אף יותר מכביצה[2].

• זמן הדלקת נרות חנוכה •

שאלה: עד מתי אפשר להדליק נרות חנוכה למי שאינו יכול להדליק בזמן?

תשובה: עד עלות השחר[3], אלא שיש להשתדל להדליק לפני חצות הלילה[4].

שאלה: המדליק בשעה מאוחרת, האם מברך?

תשובה: לפני חצות הלילה מברך כרגיל[5], ולאחר חצות אם בני ביתו נעורים[6] יכול לברך עד עלות השחר[7], ואם לאו, מדליק בלי ברכה[8].

שאלה: בחור הנוסע בדרך ארוכה לשליחות קודם זמן ההדלקה ולא יגיע ליעדו לפני עלות השחר, האם יכול להדליק בברכה החל מפלג המנחה?

תשובה: יכול להדליק[9] אמנם לא יברך על הדלקה זו[10].

---

1) איסור אכילה לפני הדלקת נרות חנוכה לא הוזכר בשו"ע, אמנם המג"א (סק"ה) כתבו בשם ספר מנהגים בלשון "טוב להדליק לפני אכילה", ולכן במקום שיש צורך כגון בחור היוצא למבצעים ע"מ לזכות עוד יהודים במצות נר חנוכה, יש להקל כמ"ש, וזהו ע"פ מש"כ בשו"ע (סי' רל"ב ס"ג) בהלכות תפילת מנחה. וכ"כ הנטעי גבריאל (הלכות חנוכה פ"ה ס"ד).

2) ראה אדה"ז (סי' תל"א סי"א בענין בדיקת חמץ). ודעת מוה"ר אבישיד שליט"א שתזכורת בטלפון נחשבת ג"כ כשומר לענין זה.

3) שו"ע (סי' תרע"ב ס"א).

4) היות ויש פוסקים שסוברים שא"א להדליק לאחר חצות הלילה, רש"ל (הובא במג"א סק"ו ובט"ז סק"א בסופו).

5) שעד חצות זמן הדלקה הוא.

6) ואף נשים וילדים בעלי דעת קצת מועילים לענין זה, מפני שהרבה ראשונים (רשב"א, אגודה, אגור ועוד) מתירים להדליק ולברך עד עלות השחר אף אם לא יהיה פרסומי ניסא (ערה"ש ס"ז).

7) מג"א (שם סק"ו). ונחלקו האחרונים אי סגי באדם אחד שיהא ניעור (ערה"ש ס"ז) או בעינן שיהיו שנים נעורים (כה"ח ס"ק כ"ו, אג"מ או"ח ח"ד סי' ק"ה), ויש מרבני חב"ד שהורו שבאחד סגי (ראה ספר הלכה למעשה - מכון הלכה חב"ד במדור שאלות ותושבות ס"ז), ודעת מוה"ר אבישיד שליט"א דבעינן שנים.

8) ט"ז (שם סק"א), מג"א (שם סק"ו), א"ר (שם סק"ג), חיי אדם (כלל קנד ס"ק יט).

9) שו"ע (שם) בשם מהר"י אבוהב.

10) מג"א (שם סק"א בשם מסכת סופרים פ"כ), חיד"א בספרו כסא רחמים על מסכת סופרים, מור וקציעה, כה"ח (אותי י'), שו"ת שבט הלוי (ח"ג פ"א). ואף שמצינו בדברי המשנ"ב (סק"ג) שאפשר להדליק בברכה, ובשעה"צ (סק"ה) ציין כמקור לדבריו את דברי הברכי יוסף "דנקטינן כן להלכה כדעת היש מי שאומר" (מהר"י אבוהב), הנה המעיין יראה שהחיד"א חזר בו מדבריו בספרו כסא רחמים כמ"ש, ולכן

שאלה: היוצא למבצעים לפני זמן הדלקת נרות חנוכה ולא יחזור לביתו עד לאחר חצות הלילה, האם עדיף שידליק לפני הזמן (מפלג המנחה ואילך) או לאחר חצות הלילה?

תשובה: עדיף לאחר חצות הלילה אף אם ידליק לבדו ולא יוכל לברך[11].

שאלה: היוצא למבצעים מיד לאחר זמן הדלקת נרות חנוכה ולא יוכל לשהות ליד הנרות חצי שעה כמנהגנו[12], האם עדיף שידליק בזמנו ללא שהייה או שידליק לאחר חצות הלילה עם שהייה כנהוג?

תשובה: ידליק לאחר חצות הלילה כדי שיוכל לשהות ליד הנרות חצי שעה[13].

• שיעור ההדלקה •

שאלה: האם יש ערך בהדלקת הנרות כשיודע מראש שיהיה עליו לכבותם בתוך חצי שעה של זמן המצוה?

תשובה: כן אמנם לא יברך[14].

שאלה: המסתפק אם ידלקו הנרות לחצי שעה האם רשאי לברך?

תשובה: לא[15].

אין להסתמך בענין זה על דברי המשנ"ב. וכ"כ הנטעי גבריאל (שם פ"ג סי"א הערה כ"ג) וז"ל, ואפשר שאלמלא ראה המ"ב זה היה חוזר מדבריו, ע"כ.

11) מאחר ולפי פשטות הש"ס והראשונים, פלג המנחה אינו מוגדר כזמן ההדלקה בשונה מאחר חצות שלפי רוב הפוסקים הוא חלק מזמן ההדלקה וכסתימת המחבר בס"א, א"כ ודאי עדיף לאחר חצות גם אם לא יוכל לברך, וכ"ש אם חוזר לביתו לפני חצות הלילה, וכמו ש"כ הרמ"א (ס"ב) שבזמננו אין הקפדה כל כך להדליק קודם שתכלה רגל מן השוק מאחר ומדליקים את הנרות בפנים.

12) ספר הנהגים עמ' 71.

13) וכ"ש אם חוזר לביתו לפני חצות הלילה וטעמא דמילתא הוא מפני שדוחים מצוה כדי לקיימה בהידור טפי, וכך ניתן ללמוד מדברי אדה"ז (סי' צ"ד ס"ה) בדין ההולך בדרך והגיע זמן תפילה דכתב שם דנכון שימתין עד שיגיע למחוז חפצו כדי שיוכל להתפלל מעומד ואין בזה משום אין מחמיצין את המצוה או זריזין מקדימין למצות, כיון שמתכוון לקיים מצוה מן המובחר, עכת"ד. וכ"כ הנטעי גבריאל (פ"ג ס"ד ע"פ שו"ת שב יעקב או"ח סי' כ"ב) שהשהייה היא חלק ממצות ההדלקה. וראה ג"כ מש"כ החוות יאיר בספרו מקור חיים (הובא בשו"ת תשובות והנהגות ח"א סשצ"ד), וראה ג"כ בספר המבצעים כהלכתם עמ' 97 שהאריך בזה. ויש מרבני חב"ד שהורו שעדיף להדליק בזמן ללא שהייה מאשר לאחר זמן ההדלקה עם שהייה והוכיחו זאת ממנהגנו בעש"ק (ראה ספר הלכה למעשה - מכון הלכה חב"ד פ"ד ס"ז), אולם לכאורה אין הדבר דומה כלל מאחר דבעש"ק אין אפשרות אחרת ולכן נוהגים כך.
אמנם כאשר ישנה אפשרות להתעכב מספר דקות לפני הנרות פחות מחצי שעה, י"ל שעדיף להדליק בזמן עם מעט שהייה מאשר הדלקה לאחר חצות הלילה עם שהייה מלאה שהרי ההידור מצוה הוא עצם ההמתנה ליד הנרות ושיעור הזמן של חצי שעה הוא מנהג בלבד.

14) מפני שתקנת חכמים היתה שהנרות ידלקו כשיעור "עד דכליא רגלא דתרמודאי" שהוא שיעור חצי שעה (שו"ע סי' תרע"ב ס"ב), וראה שער "פרטי דינים בהדלקה בבתים ובחנויות" הערה 7.

15) מאחר דבכדי לברך בעינן שיהיה את השיעור הנדרש, א"כ המסתפק אינו רשאי לברך משום חשש ברכה לבטלה.

• ברכות ההדלקה •

שאלה: אדם המדליק לראשונה מיום שני ואילך מברך שהחיינו?

תשובה: כן[16].

שאלה: שכח לברך שהחיינו לפני ההדלקה האם יכול לברך לאחריה?

תשובה: אם נמצא תוך חצי שעה מזמן הדלקה יברך[17] ואם לאו לא יברך.

שאלה: הפסיק בדיבור בין הברכה להדלקה, מה דינו?

תשובה: אם דיבר שלא לצורך ההדלקה, חוזר ומברך, אבל אם דיבר לצורך ההדלקה אינו חוזר ומברך[18]. ולאחר הדלקת הנר הראשון, בכל אופן אינו חוזר ומברך[19].

שאלה: כיצד מברכים בפני אשה שאינה צנועה?

תשובה: יפנה ראשו לצד אחר או יעצום את עיניו ויברך[20].

---

16) שו"ע (סי' תרע"ו ס"א).

17) מאירי (דף כ"ג ע"א), שו"ת רע"א (מהד"ת סי' י"ג), משנ"ב (סי' תרע"ו סק"ד), דלא גרע ממה דאיתא (שבת דף כ"ג ע"א) הרואה נר חנוכה מברך שני ברכות.

18) ע"פ שו"ע אדה"ז סי' תל"ב ס"ו (בענין בדיקת חמץ).

19) שו"ת מנחת יצחק (ח"ו סס"ד), מפני שעיקר המצוה הוא בנר ראשון וכלשון הגמרא מצות נר חנוכה נר איש וביתו, וכל השאר אינו אלא הידור מצוה.

20) ע"פ שו"ע אדה"ז סי' ע"ג ס"ב (וכן בסי' ע"ה ס"ט בענין קריאת שמע).

שער ב'

• הדלקה בחנויות •

שאלה: האם מותר להדליק בברכה בחנות, מסעדה וכיוצא בזה?

תשובה: אם בעל העסק מדליק בביתו, אין לברך[21]. אמנם אם אינו מדליק, מותר לברך מאחר ויוצא ידי חובת הדלקה זו[22]. והוא הדין אם בעלת העסק הינה אשה[23].

שאלה: מה הדין לגבי עובד/ת בחנות?

תשובה: אם לא מדליקים בשבילו/ה, יש להדליק בברכה במקום שבו נמצאים.

• הדלקת יחידים שלא בביתם •

שאלה: בחורים הנמצאים מחוץ לביתם כגון בפארקים וכיוצ"ב ולא מדליקים עליהם, האם אפשר להדליק איתם בברכה?

תשובה: אפשר להדליק בברכה בתנאי שהנרות ידלקו לפחות חצי שעה[24], אמנם עדיף אם אפשר שידליקו בביתם וע"כ טוב למסור להם חנוכיה.

• הדלקה בבית רפואה •

שאלה: האם אפשר להדליק בברכה בחדר של מטופל או בלובי כשלא יהיה ניתן להשאיר את הנרות דולקים חצי שעה?

תשובה: ידליק אמנם בלי ברכה[25].

---

21) שבת (דף כ"א ע"א) מצות נר חנוכה איש וביתו, ועיקר התקנה שידליקו כל אחד בביתו.

22) ראה ציץ אליעזר (חט"ו סי' כ"ט) שהביא את דברי עה"ש (סי' תרע"ז ס"ה) שהדלקת נר חנוכה היא חובת גברא, ולכן הנוסע ברכבת עדיף שידליק נר יחיד בברכה ולא יסמוך על ביתו אע"פ שהם מהמהדרין ויקיים עיקר המצוה בעצמו, עי"ש. וכ"כ הנטעי גבריאל (פ"ב ה"א) בשם הב"ח ועוד. ולגבי חנויות גדולות וכיו"ב, עיין ערך הדלקה ציבורית.

23) שו"ע (סי' תרע"ה ס"ג) שגם נשים חייבות בהדלקת נר חנוכה.

24) ראה הערה 26.

25) שו"ע (סי' תרע"ב ס"ב) ופ"ח שם, חיי אדם (סי' קנ"ד אות כ"א), אשל אברהם (ס"ק ב'), משנ"ב (ס"ק ה'). וכתב הפמ"ג (א"א סק"ו) שאם אין לו מספיק שמן להדליק כשיעור ידליק בלי ברכה, ביה"ל (ד"ה כזה השיעור).

• הדלקה עם ילדים •

שאלה: האם אפשר לתת לקטן שהגיע לחינוך להדליק בברכה בבית הוריו כשהם לא מדליקים, ואם הדלקה זו מוציאה אותם ידי חובה?

תשובה: יכול להדליק בברכה אמנם אינו מוציא את הוריו בהדלקה זו[26], וטוב להשאיר במקום חנוכיה כדי שההורים ידליקו בעצמם.

• הדלקה עם מבוגרים •

שאלה: אדם מבוגר שאינו יכול להדליק בעצמו אלא ע"י שליח, האם יברך השליח או שבעל הבית יברך ממקומו והשליח ידליק?

תשובה: השליח מברך ומדליק בנוכחות בעה"ב ששומע את הברכה[27], ובדיעבד אם לא ענה אמן על הברכה גם כן יצא[28].

• דין סומא •

שאלה: האם צריך להדליק בביתו של סומא?

תשובה: אם אשתו עמו היא תדליק ותברך בשבילו, ואם לאו, ידליק בעצמו ע"י סיוע אחרים ולא יברך (ויש שכתבו שאם יש לו צער ועוגמת נפש מזה יכול לברך)[29].

---

26) רמ"א (סי' תרע"ה ס"ג), משנ"ב (ס"ק י"ג וי"ד). ובגדר קטן שהגיע לחינוך, כתב בנט"ג (שם) שהוא יודע מענין נס חנוכה ויודע להדליק בעצמו, עי"ש.

27) הבא"ח (פ' וישב ה"ו) כתב שאם בעה"ב חולה ואינו יכול להדליק בעצמו ימנה שליח להדלקה ובעה"ב יברך בעצמו. וכ"כ בשו"ת רב פעלים (ח"ד סימן י"ד). אמנם המג"א (סימן תל"ב סק"ו) לענין שליח לבדיקת חמץ כתב שהשליח יברך בעצמו ומדמה דין זה למצות מילה שאע"פ שמצוה על האב, מ"מ המוהל מברך בעצמו עי"ש, וכ"כ אדמוה"ז (סימן תל"ב ס"ח), וכן הורה למעשה מוה"ר אבישיד שליט"א.

28) שו"ע (סי' תרע"ה ס"ג), משנ"ב (סק"ט).

29) מג"א (סי' תרע"ה סק"ד בשם הרש"ל) שידליק ע"י אשתו או שיעזרו לו אחרים, ומסתימת לשונו משמע שיברך בעצמו כיוון שגם על ידו יש פרסומי ניסא. אמנם השע"ת (שם), משנ"ב (סק"ט) כתבו להחמיר שלא יברך כאשר מדליק בעצמו. וכ"כ במו"ק, בא"ח (פ' וישב סט"ו), כה"ח (סי' תרע"ה), ערוה"ש (שם ס"ה). ובנט"ג הביא את הפמ"ג (א"א סק"ד) שסומא יכול להוציא אחרים, ועפ"ז י"ל שמעיקר הדין יכול להדליק, ולכן במקום עגמת נפש וצער יכול לסמוך על הפוסקים המקילים בכך.
ולדינא נקטנו לחומרה מצד חשש ברכה לבטלה לחוש לגדולי הפוסקים.

שער ג'

• הדלקה עם חיילים •

שאלה: חייל שהדליקו עבורו בביתו, האם יכול להדליק בברכה בפני עצמו?

תשובה: אם הוא ספרדי אינו יכול להדליק בברכה כיוון שכבר יצא ידי חובה[30]. ולאשכנזים רשאי להדליק בברכה אלא א"כ כיון במחשבתו שלא לצאת ידי חובת הדלקה שמדליקים עליו בביתו[31].

• הדלקת נרות תחת כיפת השמים •

שאלה: האם עדיף שחיילים הישנים תחת כיפת השמיים ידליקו בעצמם, או שסגי בהדלקה המרכזית?

תשובה: עדיף שידליק בעצמם מאחר והדלקת נ"ח הוי חובת גברא[32].

• הדלקה ציבורית בבסיס צבאי •

שאלה: האם ההדלקה ציבורית בבסיס מועילה להוציא ידי חובה גם את החיילים שמחוץ לבסיס?

תשובה: כן[33].

שאלה: האם ניתן לברך אצל חיילים כשידוע שלא יתאפשר שהנרות ידלקו חצי שעה?

תשובה: מדליקים אבל בלי ברכה[34].

---

30) שו"ע (סי' תרע"א ס"ב) וטעמא דמילתא מכיון שסומך על שולחנו, הוי בכלל בני ביתו. וכתב הב"י (שם) דלא סמכינן בזה ע"ד תה"ד (סי' ק"א). וכ"כ הרש"ל (סי' פ"ה), פ"ח (שם), מחז"ב (אות א'), שע"ת (אות ג').

31) רמ"א (סי' תרע"ז ס"ג) דאפילו אם הוא אצל יהודים ורואה הנרות, אם רוצה להחמיר על עצמו ולהדליק בפני עצמו מדליק ומברך עליהם וכן נוהגים, עכ"ל. ע"פ תה"ד (הנזכר לעיל), שו"ת מהרי"ל (סי' קמ"ה), דרכי משה (אות ב'). וכתב המשנ"ב (ס"ק ט"ו) ובלבד שיכון במחשבתו קודם שעת ההדלקה שאינו רוצה לצאת ידי הדלקה שמדליקים עליו בביתו, לבוש (ס"א), מג"א (ס"ק ט').

32) ראה הערה 23.

33) רמ"א (סי' תרע"ז ס"א) שמקום ההדלקה הוא מקום אכילתו שהוא עיקר מקומו של אדם. וחייל שנמצא בבסיס שגם הוריו לא מדליקים עליו עיקר מקום קביעותו בבסיס.

34) ראה הערה 27.

שער ד'

• הדלקה ציבורית •

שאלה: האם מותר להדליק בברכה ברחבה ציבורית?

תשובה: מותר להדליק בברכה ברחבה ציבורית[35] ויזהר שיהיו שם לכתחילה י'[36] יהודים[37] בבת אחת בזמן הברכה[38], ואם אין שם יהודים אלא שיודע בוודאות שיגיעו לאחר מכן בזמן שהנרות דולקות, יכול לסמוך על המקילים לברך[39], ואם לאו, ידליקו בלי ברכה. וטוב לכתחילה לומר לציבור העומדים שם שאינם מדליקים בביתם לכוון לצאת ידי חובת הדלקה זו ושלא ישיחו עד שידליק הנר הראשון לכל הפחות[40].

• גובה החנוכיה •

שאלה: האם אפשר להדליק בברכה בחנוכיה שגבוה למעלה מכ' אמה?

תשובה: יזהר שלא תהיה החנוכיה למעלה מכ' אמה (9.60 מטר) אלא א"כ יש בניני מגורים גבוהים מאד סביב[41].

• סוגי נרות הכשרים להדלקה •

שאלה: האם מברכים בהדלקה ציבורית בנרות העשויות מגז או נפט או נר חשמלי?

תשובה: מותר להדליק בברכה בנרות עשויות מגז או נפט מפני שיש בהם דמיון לנר הנדלק ע"י שמן ופתילה, אמנם אין לברך על נר חשמלי מאחר ואינו מקיים בזה תקנת נר חנוכה[42].

---

1) כמשמעות דברי השו"ע (סעיף ז') שכתב דמדליקים בבהכ"נ ומברכים משום פרסומי ניסא, ע"פ דברי שו"ת הריב"ש (סימן קי"א), ריטב"א (שבת דף כ"ג ע"א), כלבו (סי' מ"ד).

36) מאחר ואין פרסום אלא בי', מגילה (דף ה' ע"א), וכן בכתובות (דף ז' ע"ב) דלפרסומי מילתא בעינן בי עשרה, שו"ת הרשב"א (ח"ז סי' קע"ט).

37) שו"ת להורות נתן (ח"ד סי' ס"ג וחי"ד סי' נ"א), אגר"מ (ח"ו סי' ק"ה אות ז'), מועדים וזמנים (ח"ב סי' קמ"א).

38) הגאון יעב"ץ בספרו מור וקציעה, שערי תשובה (סי' תרע"א ס"ק י"ב), מחזיק ברכה (ס"ק ז'), מועד לכל חי (סי' כ"ז אות ל"ג), כה"ח (שם ס"ק ע"ב), אול"צ (ח"ד סי' מ"ב סע' ט"ו).

39) כ"כ המג"א (סי' תרע"א ס"ק י'), משנ"ב (שם אות מ"ז), בה"ל (שם), שעה"צ (אות נ"ד), חיי אדם (סי' קנ"ד אות י"ז).

40) משנ"ב (סי' תרע"ה ס"ק ט').

41) עיין פסקי תשובות (סי' תרע"א אות ח').

42) עיין שו"ת יב"א (ח"ג סי' ל"ה), מלמד להועיל (ח"א סי' מ"ו), בית יצחק (יו"ד סי' ק"כ), שו"ת הר צבי (ח"ב סי' ק"ד).

• צירוף אשה וקטן למנין •

שאלה: האם נשים מצטרפות לעשרה לענין פרסומי ניסא?

תשובה: נשים מצטרפות לעשרה לפרסומי ניסא[43].

שאלה: האם קטן שהגיע לחינוך מצטרף?

תשובה: אין הקטן מצטרף למניין זה[44].

• כיבוד אנשים בהדלקה •

שאלה: האם אפשר לכבד אשה יהודיה בהדלקה?

תשובה: אין לכבד אשה יהודיה בהדלקה פומבית מאחר ואין זה כבוד הציבור[45]. ואם יש צורך בדבר, אפשר לכבדה בהדלקת השמש או בהדלקת נר אחר חוץ מן הנר הראשון שבו יוצאים ידי חובת הדלקה זו.

שאלה: האם אפשר לכבד גוי בהדלקה?

תשובה: אין לכבד גוי בהדלקת נרות חנוכה, אמנם אפשר לתת לו להדליק את השמש אם יש צורך בדבר משום דרכי שלום[46].

שאלה: האם אפשר לכבד כמה אנשים בהדלקה?

תשובה: מותר[47].

---

43) מאחר וגם הם חייבות בנר חנוכה שאף הם היו באותו הנס (שבת כ"ג ע"א) ולכן אף בהם שייך פרסומי ניסא, וכ"כ הריטב"א (מגילה דף ד' ע"ב ד"ה ואמר ריב"ל) וז"ל, דכיון דקי"ל כריב"ל דחייבות אף מוציאות, ה"ה שמצטרפים לעשרה ומאחר ואינו אלא לפרסומי ניסא בעלמא ולא חשיב צירוף כולי האי, כיון דחייבות במקרא מגילה מצטרפות וכו' עי"ש, וה"ה לענין נר חנוכה. וכן בשו"ת רב פעלים (ח"ב סי' ס"ב) שמוכיח מדברי הפרי חדש (סימן תרפ"ט בסוף הסימן) דאיכא פרסומי ניסא בנשים..

44) עיין תוס' מגילה (דף י"ט ע"ב ד"ה ורבי), שבת (דף כ"ג ע"א), שו"ע (סי' תרע"ה ס"ג), פר"ח (ד"ה ומ"ש בקטן), אשל אברהם (אות ד'), משנ"ב (סי' תר"צ ס"ק ס"ג), מועד לכל חי (אות נ"ג), כף החיים (שם אות קכ"א), ודלא כבעל העיטור (הל' חנוכה קט"ז ע"א) שהביא אותו השו"ע בי"א (שם). ועיין מג"א (סי' תרפ"ט ס"ק ד') ומחצה"ש (ד"ה וצ"ע).

45) אע"פ שהשו"ע (סי' תרע"ה ס"ג) פסק ע"פ דברי ריב"ל (שבת דף כ"ג ע"א) שאשה מדלקת נר חנוכה שאף היא חייבת בה מאחר והן ג"כ היו באותו הנס, ומוציאה בהדלקה זו את בני ביתה (מג"א ס"ק ד'), יש לומר שבהדלקה ציבורית זילא בהו מילתא וכ"כ התוס' (סוכה דף ל"ח ע"א ד"ה באמת) לענין קריאת מגילה ע"י אשה ואף על פי שכתב שם כדי לתת טעם למה אין האשה מוציאה בקריאתה, למדנו משם שאין זה כבוד הציבור שאשה תדליק באופן שכזה.

46) פשוט מאחר ואין הגוי מצווה אלא בז' מצות בני נח, אינו שייך בהדלקה זו, לא בנר ראשון ולא בשאר נרות שהם הידור. סנהדרין (דף נ"ו ע"ב), רמב"ם (הלכות מלכים ומלחמות פ"ט ה"א).

47) שבת (כ"ג ע"א) שאנשים ונשים חייבים בנ"ח, אין נפק"מ אם מדליק מקצתם או את כולם.